



VIRKSOMHETSPLAN FOR NYBU BARNEHAGE



INNHOLDSFORTEGNELSE	SIDE
Presentasjon av Nybu Barnehage	3
Hva er en virksomhetsplan	3
Nybu Barnehages verdier	4
Nybu Barnehages motto «Med skogen som lekeplass»	6
Barnehagens formål og innhold	7
- Omsorg	7
- Lek	7
- Læring	8
- Sosial kompetanse	8
Tilvenning og overganger	9
- Ny i barnehagen	9
- Overgang til ny avdeling	9
- Overgang barnehage – skole	9
Barnehagens fagområder	10
- Kommunikasjon, språk og tekst	11
- Kropp, bevegelse, mat og helse	11
- Kunst, kultur og kreativitet	12
- Natur, miljø og teknologi	13
- Antall, rom og form	14
- Etikk, religion og filosofi	15
- Nærmiljø og samfunn	16
Planlegging	16
Vurdering	17
Dokumentasjon	17
Foreldremedvirkning	17
Det psykososiale barnehagemiljøet i Nybu Barnehage	18
Hele meg	19

PRESENTASJON AV NYBU BARNEHAGE

Nybu Barnehage ble etablert høsten 1992, og ligger tett ved tverrløypa som går tvers igjennom bebyggelsen Nybu. Denne tar oss til skogsområdet Åveita, Mesnaelva og Stamplesletta ved Håkonshall i nord, og til skogsområdet ovenfor Maihaugen i sør. Mottoet vårt: «Med skogen som lekeplass» er beskrivende for vår vektlegging og verdsettelse av et aktivt uteliv året igjennom, og disse områdene blir derfor brukt mye av barnehagen. Vi verdsetter turer og uteliv i skogsområder veldig høyt, og det gir oss en unik mulighet til aktivt å bruke skogen som leke- og læringsarena.

Nybu Barnehage er en privat barnehage som er organisert som en ideell privat stiftelse: «Stiftelsen Nybu Barnehage». Dens formål er å eie og drive barnehage i Lillehammer kommune. Virksomheten skal drives i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter for barnehagevirksomhet. Stiftelsen driftes av et styre bestående av seks stemmeberettigede medlemmer, derav styrets leder og tre styremedlemmer representert fra foresatte og to styremedlemmer representert fra de ansatte samt barnehagens daglige leder.

Barnehagen består av tre avdelinger: Tyttbæra for 4-6 åringer, Eplekartan for 2-4 åringer og Blåbæra for 1-2 åringer. Vi har 13 fast ansatte derav 6 er barnehagelærerutdannet, 6 er barnefaglig utdannet (barne- og ungdomsarbeidere og pedagogiske barnepleiere) og 1 er ikke barnefaglig utdannet.

HVA ER EN VIRKSOMHETSPLAN

Virksomhetsplanen bygger på «Lov om barnehager» (2005) som fastsetter overordnede bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver, og forskriften «Rammeplan for barnehagen» (2017) som fastsetter utfyllende bestemmelser om vårt innhold og våre oppgaver. Alle barnehager er pålagt å utarbeide plan over innhold, mål og metoder for virksomheten som skal bygge på dette lovverket og forskriften. Barnehagene velger selv hvilke planer som er mest hensiktsmessig, og for Nybu vil det være en virksomhetsplan som går over flere år og en årsplan som gjelder for det enkelte barnehageåret.

Barnehagens virksomhetsplan og årsplan skal vise hvordan vi omsetter rammeplanens formål og innhold, og planene skal sees i sammenheng med hverandre. De er i fellesskap våre styringsverktøy, arbeidsredskap og dokumenterer barnehagens felles valg og begrunnelser. De er utgangspunkt for foresatte å gjøre seg kjent med virksomheten, og ha mulighet til å påvirke innholdet i barnehagen. Planene er også grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagen, og skal gi informasjon om Nybu Barnehage til kommunen, politikere, barnehagens samarbeidspartnere (logoped, fysioterapeuter, PPT, barnevern, helsestasjon, etc.) og andre interesserte.

Virksomhetsplanen skal innholde informasjon om barnehagens verdier, vårt motto, dokumentasjon, foreldremedvirkning, fagområder, foreldresamarbeid, overganger og tilvenning. Den skal definere hvordan vi skal jobbe i et langtidsperspektiv, og skal vise vår tolkning av barnehageloven og rammeplanen utfra vår fagkunnskap, erfaringer og etiske vurderinger.

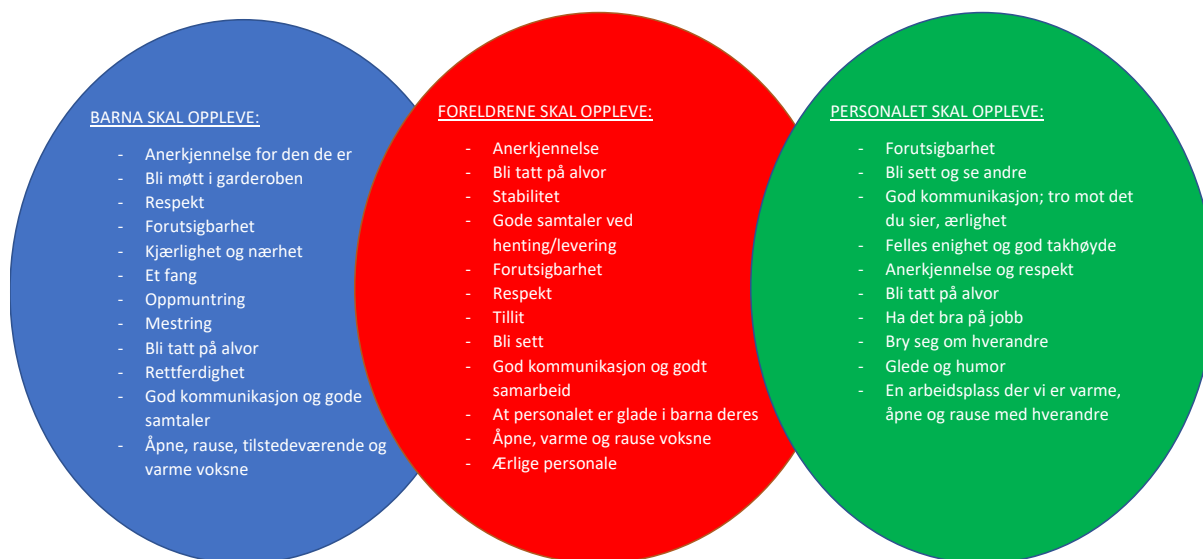
Årsplanen skal gjelde for hvert enkelt barnehageår og skal vise hva som skal skje gjennom året av visjoner og mål. Den er utgangspunkt for den enkelte avdelingens utarbeidelse av periodeplaner, som beskriver mål og innhold for de ulike periodene året igjennom.

NYBU BARNEHAGES VERDIER

Personalet i Nybu har arbeidet frem verdier som skal tydeliggjøre vårt arbeid og vår identifisering av vår felles grunnholdning i barnehagen. Det var et grundig arbeid med masse engasjement og meninger. Etter hvert som vi arbeidet kom vi frem til 10 viktige verdier. Disse samtalte og diskuterte vi rundt, og vi landet på at vi skulle ha tre verdier som skal identifisere oss og være våre fyrlykter. Gjennom bruk av mentimeter utpekte TRYGGHET og VENNSKAP seg tydelig og vi ble raskt enige om disse. Derimot ble TID en verdi som ikke utpekte seg, men med sterke meninger og gode argumenter ble den en klar verdi vi ønsket oss. Derfor skal barn, foreldre og ansatte få oppleve våre verdier; TRYGGHET – VENNSKAP - TID gjennom vårt arbeid og være våre fyrlykter i hverdagen og i alle øyeblikkene.

Nedenfor vises det personalet har arbeidet frem med hver av verdiene og det vi mener barn, foreldre og ansatte skal oppleve i de ulike verdiene.

TRYGGHET



VENNSKAP

BARNA SKAL OPPLEVE:

- Å være bestevenner
- Være forbilder
- Bevisste, ydmyke og tilstedeværende voksne
- Tid og rom for lek
- Lære å bruke ord/kommunikasjon; å få et språk for følelser, relasjoner etc.
- Voksne som er bevisste på å styrke barnas sosiale kompetanse

FORELDRENE SKAL OPPLEVE:

- At personalet formidler viktigheten av vennskap
- Gode samtaler med personalet
- Fellesskap med andre foreldre i barnehagen
- Møteplasser gjennom; påskefrokost, Lucia, dagnad, etc.
- Kvalitet i møter i barnehagen
- Å bli sett og se andre foreldre
- At personalet tydeliggjør viktigheten av lek

PERSONALET SKAL OPPLEVE:

- Glede og humor
- Trygghet, respekt og omsorg
- At vi er bevisste på hva vi påvirker hverandre med
- Ydmykhet og anerkjennelse
- Fellesskap, også utenom arbeidstid
- Bryr seg om hverandre

TID

BARNA SKAL OPPLEVE:

- Voksne som er tilstede og i nuet
- Å bli sett
- Få et varmt blick
- Voksne som bryr seg om
- Å være spontane
- Kvalitet i tiden sammen med voksne
- Voksne som er bevisste rundt avbrytelser og overganger
- Gode rutiner
- Voksne som bruker tid til gode forklaringer
- At alle barn fortjener like mye tid og oppmerksomhet
- Tid til lek

FORELDRENE SKAL OPPLEVE:

- At personalet er tilgjengelig for alle
- Å bli tilkalt ved navn
- Kvalitet i tiden de tilbringer i barnehagen
- Få tid til å være i møte med sine barn ved henting/levering
- At personalet lytter, er ydmyke og har god øyekontakt
- At det er viktig å legge vekk mobil i sitt møte med barna
- Å få veiledning på gode rutiner eller annet ved behov

PERSONALET SKAL OPPLEVE:

- At vi lytter til hverandre
- At vi bryr oss om og er tilgjengelig for hverandre
- At vi er profesjonelle sammen
- «Vi»-fellesskapet
- God kommunikasjon
- Å finne ting på riktig plass
- At vi tar gode, bevisste og lojale valg i hverdagen
- At vi hjelper hverandre
- Å senke stressnivået
- At det er godt å komme på jobb

NYBU BARNEHAGES MOTTO: «MED SKOGEN SOM LEKEPLASS»

Mottoet vårt er beskrivende for vår vektlegging og verdsettelse av et aktivt uteliv året igjennom. Barnehagens beliggenhet tett inntil tverrløypa i Lillehammer gir oss en unik mulighet til aktivt å bruke skogen som leke- og læringsarena. I tillegg har vi et godt og variert uteområde i barnehagen med grillhytte liggende innenfor gjerdet, som gir oss muligheter for å bruke ofte i hverdagen gjennom alle årstider: spise lunsj, grille mat, eventyrstunder, sang og musikkstunder, etc.

Skogen er en fornøyelsespark som har alt og er dynamisk – en levende plass i stadig forandring! Vi må stoppe: se opp, se ned, se rundt, se under steiner og blader – naturen innbyr til aktivitet, utfordringer, opplevelser, spenning, mestring, læring og nysgjerrighet. Vi ønsker å gi barna en allsidig hverdag med stor vekt på uteliv gjennom fire årstider der leken er sentral. Vi skal følge naturens utvikling gjennom alle de fire årstidene der barna får: erfaring med hvordan naturen ser ut, hvordan dyrelivet endres, ulike bær og vekster som er spiselige, Mesnaelvas endringer, trær og veksters endringer, hvordan vi bruker sansene våre i skogen – lukt, syn, hørsel og taktilsans. Vi skal bidra til at barna blir glade i naturen, får forståelse for naturens egenart, fremme vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling.

Vi vil legge til rette for at barna får brukt kroppen sin aktivt i varierte aktiviteter, slik at de får nye erfaringer, utfordringer og mestringer. Dette har stor betydning for utviklingen av motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, konsentrasjonsevne og språkutvikling hos barn.

Som barnehage ønsker vi:

- å bidra til at barn blir glade i naturen, og lærer å verdsette den som en viktig del av menneskers liv og helse. Lage mat av noe av det vi finner ute i naturen
- at barna får erfaringer med naturen som kan fremme evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. Ha utedager hvor vi spiser, leker, har samlingsstunder, bruker hengekøyer, sover ute, etc.
- at barna får et mangfold av naturopplevelser og opplever naturen som en arena for lek, undring, utforskning og læring
- ha gode samlingsstunder som kan tas med på tur eller brukes i uterommet i barnehagen
- å legge til rette for at barna kan bli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, får kjennskap til bærekraftig utvikling, og utvikler begynnende forståelse for hvordan vi kan ta vare på naturen
- gå på oppdagelsesferd i naturen etter insekter, spor, bær, etc.
- å bidra til at barna får kunnskap om dyr, dyreliv, menneskets livssyklus, og konstruksjoner av ulike materialer
- at voksne skal reflektere, eksperimentere, utforske, undre, samtale og filosofere i fellesskap med barna

BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. Vårt fysiske miljø skal være trygt, utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer.

OMSORG

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barna skal få mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Vi skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring.

Alle barn og foresatte skal bli møtt og sett av en fra personalet i garderoben hver dag. Med det sikrer vi at alle har mulighet til en god start på dagen i barnehagen, og sikrer alle foresatte at barna deres er godt tatt imot og vi ser til at barna får begynt i lek eller spise etter den enkeltes behov.

Vi skal:

- ivareta behovene for fysisk omsorg
- legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre
- sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen
- møte alle barn med varme, åpenhet og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn
- være lydhøre for barnas uttrykk
- støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til å kunne ta imot omsorg
- bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre

LEK

Å leke er gøy! Lek er en måte å være i verden på! Barn leker for lekens egen skyld. Det er morsomt, spennende og utfordrende – å leke er magisk! Derfor leker barn, og leken skal ha en sentral plass i barnehagen og dens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Lek gir en følelse av glede, den skaper nysgjerrighet og er en tilstand som gir lykkefølelse. I leken bestemmer barna selv på sine premisser og finner sine egne og kreative personlige uttrykk. Barna opplever samhörighet med andre og i leken oppstår vennskap og relasjoner med andre. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne, med ulike typer lekemateriale.

Det å leke ligger i menneskets natur – både barn og voksne. Å ha det morsomt og oppleve glede i hverdagen gjør at vi har det godt som mennesker, og det bidrar positivt for menneskers psykiske helse og styrker vårt immunforsvar. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre.

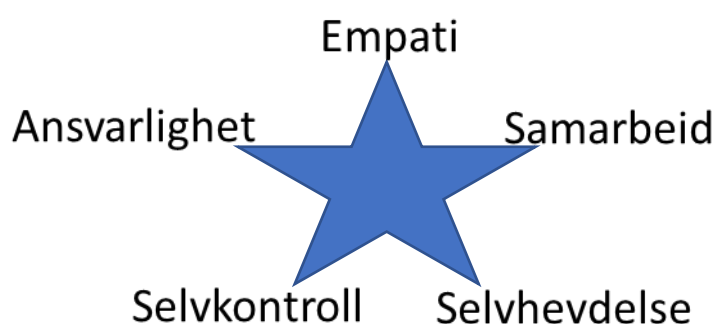
LÆRING

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barna skal få undersøke, undre seg, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Som barnehage skal vi bidra til læringsfellesskap der barna får bidra i egen og andres læring. Læring skal styrke barnas nysgjerrighet, mestring og kunnskap. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal introdusere barna for nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfulle aktiviteter sammen. Der skal barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser.

SOSIAL KOMPETANSE

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre der ferdigheter, kunnskaper og holdninger utvikles gjennom sosialt samspill. Det er nøkkelen til trivsel i fellesskapet i barnehagen, der det å kommunisere og samhandle godt med andre i ulike situasjoner er grunnleggende. «*I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne*» (jfr Rammeplan for barnehage). Vi skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap, og barnas selvfølelse skal støttes og samtidig skal de få hjelp til å mestre balansen mellom ivaretagelse av egne behov og hensyn til andres behov.

Gode relasjoner skaper tilknytning, trivsel og fremmer selvfølelse, og derfor skal barnehagen bidra til å styrke barnas relasjoner med andre barn og voksne. Barna skal føle seg verdsatt og ha tilhørighet i barnegruppen. Sosial kompetanse kan sees som en grunnmur og sosiale ferdigheter som i stjernen under er viktig basiskompetanse for god utvikling av stødige og robuste barn i møte med livet.



TILVENNING OG OVERGANGER

Barn opplever mange overganger i sitt liv og helt sentralt i de ulike overgangene er tiden barnet får til tilvenning og trygghet. Det er for mange store omveltninger og endringer som skjer i en overgang. Den aller første store overgangen for både barn og foresatte er når barnet begynner i barnehagen.

NY I BARNEHAGEN

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet skal få en trygg og god start i barnehagen» (jfr Rammeplan for barnehagen). Når barnet har fått tilbud om plass i Nybu Barnehage vil vi sende ut litt informasjon og invitasjon til foreldremøte. I dette foreldremøte informerer vi om vår barnehage, våre verdier og hvordan vi jobber. Det vil være litt informasjon fra avdelingene av de pedagogiske lederne. Vi ønsker gjerne at barn som får tilbud om barnehageplass starter å komme på besøk i barnehagen tidlig. Tidspunkter til dette kan foresatte avtale med sine avdelinger. Vi ser at barn som kommer jevnlig på besøk vår og forsommeren før oppstart til nytt barnehageår får en tidlig og lang tilvenning i møte med barnegrupper og personalet, og er blitt litt kjent når tiden for oppstart kommer. Barnet viser da gjenkjenning til både personalet, innerrommet/uterommet og leker.

Ved oppstarten skal vi tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Den første tiden skal vi tilpasse oss barnets rutiner i forhold til spesielt søvn og mat, slik at overgangen blir god og oppleves trygg. Personalet vil ha en tett og nær oppfølging slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. Det vil være viktig for oss å etablere en nær og kjærlig relasjon med det enkelte barnet.

OVERGANG TIL NY AVDELING

Vi har tre ulike avdelinger som barna er igjennom i sine barnehageår i Nybu, og barna vil derfor oppleve overganger til avdelinger. Dette oppleves individuelt veldig forskjellig; for noen er ikke dette en stor overgang mens det for andre er en stor endring. Det er viktig at hvert enkelt barn får lov å bruke tid på denne overgangen og endringen. De vil trenge litt ekstra trygghet, tid og rom til å bli kjent og finne sin plass i ny barnegruppe og med «nye» voksne.

På vår og forsommeren vil vi ha ekstra fokus på samarbeid på tvers av avdelinger; der barna får spise på avdelingen de skal over på, være med på samlingsstunder, felles turer, etc. Før sommeren skal alle barna få et velkomstbrev fra ny avdeling med bilde av sitt nye bumerke, og se sin nye plass.

OVERGANG BARNEHAGE – SKOLE

Barnehagen skal i samarbeid med foresatte og skole legge til rette for en trygg og god overgang fra barnehagen til skolen. Barnehagen vil gjennom barnets siste år i barnehagen ta med Klubben (som er barnegruppens navn det siste året) på besøk til de ulike skolene barna i Klubben skal starte på. Der får de se hverandres skoler, lekeområder og kanskje møte barn

som går i 1.klasse som tidligere har gått i Nybu Barnehage. Det vil også være organiserte treff for barnehager i samråd med den enkelte skolen der barna som skal starte på skolen treffes. Nærmere maimåned vil det være førskoledager sammen med foresatte. I barnehagen gjennomføres det foreldresamtale med bakgrunn i skjema som skal overføres til den enkelte skolen.

Lillehammer kommune har utarbeidet en felles plan for overgang og sammenheng mellom barnehage og skole. Den sier noe om hvordan overgangen skal gjennomføres slik at barna i kommunen skal sikres like gode overganger uavhengig hvilken barnehage de kommer fra eller hvilken skole de kommer til. Overgangen fra barnehagen til skolen skal ses på som en prosess og ikke en enkelthendelse. «Når skolen bygger på og viderefører det barna lærte i barnehagen, blir det kontinuitet i læringsprosessen» (jfr. Plan for overgang og sammenheng mellom barnehage og skole i Lillehammer kommune). Planen inneholder blant annet ulike overgangsobjekter som er felles for alle barna. Slik kan skolene bygge videre på det barna har med seg fra barnehagen. De er blant annet:

- Litteratur: Geitekillingen som kunne telle til ti, Bukkene Bruse begynner på skolen
- Regelleker: Haien kommer, Stiv Heks, Samarbeidsstolen
- Spill: Stigespillet, Villkatten
- Sanger: «Alfabetsangen 4K», «Reven, rotta og grisen», «Vi sangen/FN sangen»
- Språkleker: «Mitt skip er lastet med»

Disse skal sikre at barna opplever felles kjente ting som bidrar til trygghet og er gjenkjennende i overgangen. Det gjennomføres flere felles samlinger og møter for pedagoger som arbeider med skolestartere i de ulike barnehagene og lærere i skolen. Her etableres det nettverk mellom barnehager og skoler, der ulike refleksjoner og drøftinger løftes frem for å samarbeide om den beste overgangen for barna.

BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

I «Rammeplan for barnehagen» beskrives 7 fagområder som gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og som skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Disse fagområdene er også i stor grad de samme som barna senere møter som fag i skolen. I barnehagen skal vi se disse i sammenheng og de skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnas medvirkning og lek skal danne et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene sammen med barnehagens verdigrunnlag og formål. Vi skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag, slik at arbeidet med fagområdene oppleves som en meningsfull og morsom del av hverdagen. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområdene gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter. Under gir vi en liten beskrivelse av de enkelte fagområdene.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Barnehagen skal bidra til at barna får utforske og utvikle språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Barna skal møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster. Vi skal bidra til at barna leker med språk, symboler, tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.

Alder	Dette jobber vi med i «Kommunikasjon, språk og tekst»:
1-2 år	Hjelp til å uttrykke og sette ord på følelser og opplevelser Bruke språk ved deltagelse i lek Delta i samtaler Voksne benevne hva som skjer i hverdags situasjoner, i lek og konflikter – bruke språket bevisst Forstå enkle beskjeder Bli kjent med rim, regler, lyder og rytme Bli kjent med bøker, sanger, enkle fortellinger og eventyr Glede av å bli lest for
3-4 år	Opplive et godt språkmiljø og kunne bruke språket relevant i forhold til situasjoner Kunne uttrykke og sette ord på følelser Språkstimulerende aktiviteter Lære primærfarger Bli kjent med bokstaver Forståelse av humor Kunne fortelle og bli lyttet til Ha gode samtaler og uttrykke egne meninger Kjenne igjen eget navn skriftlig og lekeskrive Kunne sanger, rim og regler Vise glede av fortellinger og eventyr Opplive ulike dialekter og språk
5-6 år	Ta imot og følge beskjeder Uttrykke og sette ord på ulike følelser Overbegrep og underbegrep Kunne formidle tekst og delta i tekstskeping Tulle med språket og forstå humor Kunne filosofere og undre seg Kunne skrive eget navn, leke med bokstaver og lekeskriving Kunne fortidsform og fremtidsform Følge med i bøker uten bilder Huske og gjenfortelle historier og opplevelser Improviserer og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord Utøve gode sosiale ferdigheter og konfliktløsning

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Vi skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egen og andres grenser. Barna skal få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt.

Sammen med Kathrine på kjøkkenet skal barna på Tyttebæra delta i matforberedelser og mattilberedning ukentlig. Samarbeidet vil bestå i samtaler, forberede «dagens» lunsj, skrelle/kutte matvarer for neste dags bruk, oppskjæring av frukt, finne ut hvor mange barn som er tilstede ved de ulike avdelingene, finne frem og telle tallerkner, kopper, bestikk, etc.

Alder	Dette jobber vi med i «Kropp, bevegelse, mat og helse»:
1-2 år	Bli kjent med kroppen sin, og gjenkjenne noen kroppsdelene Bevege seg rundt og krabbe, krype, gå stødig, hoppe, løpe, reise seg selv Bevegelsesglede ute og inne Variert kroppslig lek Øve på å kle av/på seg selv Øye/hånd koordinasjon Ha pinsettgrep og holde blyant Fellesfokus Kjent med egne følelser Respekt for andres grenser og egen kropp Matglede, oppleve gode vaner og sunt kosthold Hygiene
3-4 år	Sanser og ulike sanseopplevelser Kjenne på balanse mellom aktivitet og hvile Vise utholdenhet i grovmotoriske aktiviteter Kunne hoppe, hinke, balansere, sykle 3-hjulssyssel Øve på ordentlig blyantgrep, klippe, perle Bruke gaffel og kniv ved måltider Mat og måltidsglede Få forklart viktighet av gode vaner og sunt kosthold
5-6 år	Glede ved mestring Kjenne kroppen sin og benevne de ulike kroppsdelene Sette grenser for seg selv og respektere andres Være bevisst ulike følelser Kunne vurdere fare og risiko Ha god balanse, stå på ett bein, hoppe med svikt, kaste og ta imot ball Beherske av- og påkledning, og ha forståelse for hvilken bekledning man må ha etter vær Øve å tørke seg på do Økt forståelse til hva som er sunn mat og gode vaner Lære å tørre smake på ny mat Være med Kathrine som kjøkkenmedhjelper Snakke om og vise respekt for ulikheter for hvem vi er og hva vi mestrer

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Barnehagen skal gi barna erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. Vi skal legge til rette for samhörighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk. Personalet i barnehagen skal stimulere barnas nysgjerrighet, utvikle deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering.

Alder	Dette jobber vi med i «Kunst, kultur og kreativitet»:
1-2 år	Legge til rette for et kreativt og allsidig lekemiljø med ulikt materialvalg Oppleve ulike materialer og teknikker Møte skaperglede, ulike kunstneriske uttrykk og få mulighet til å uttrykke seg estetisk Bli kjent med tradisjonelle barnesanger Oppleve musikk, sang, dans og drama i ulike sjangre
3-4 år	Utvikle sangreportoar og bli kjent med flere eventyr Utvikle mer kunnskap om farger og fargeblanding Bli godt kjent med ulik maling og malingsteknikker Bli bevisst på valg av materiell og teknikker Kjent med kreative prosesser som blir til produkt Ha rolle i enkel dramatisering Oppleve kulturelt mangfold Glede ved musikk og sang i ulike sjangre Kunne navn på noen instrumenter
5-6 år	Konsentrere seg om en formingsaktivitet Fordype seg i et felles formingsprosjekt med ulike teknikker og materiell Ha en rolle med replikker i en dramatisering Få bruke fantasien i dramatisering og kroppsutfoldelse Møte ulike kunstneriske uttrykk: besøke kunstutstillinger, se kunstverk, skulpturer, bilder, besøke kunstmuseet, Maihaugen Utvide repertoaret av gamle og nye barnesanger

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. Vi skal legge til rette for at barna får et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Nybu Barnehage har eget motto der det beskrives mer hvordan vi bruker naturen i vår hverdag.

Vi skal bidra til at barna forblir nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper. Barnas opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for dens egenart, vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling.

Alder	Dette jobber vi med i «Natur, miljø og teknologi»:
1-2 år	Erfare å bevege seg i ulendt terreng Opplive naturen og glede ved å ferdes i den gjennom alle årstider Bli kjent med og utforske barnehagens uteområde Undre seg over naturens fenomener og skifter Opplive vekster, planter, trær og dyr i barnehagens nærområde Gi barna tid til undring Få erfaring med konstruksjonslek som duplo, treklosser andre udefinerbare materialer
3-4 år	Utforske nærområdet Få kjennskap til samspillet i naturen Få kjennskap om dyr, insekter, vekster, planter, trær i nærområdet Få begynnende kunnskap om å ta vare på naturen Utvikle konstruksjonsleken Gjennomføre enkle eksperimenter Fysisk kroppsbevissthet Vite hvor forskjellig mat kommer fra Få kunnskap om enkel søppelsortering
5-6 år	Bli godt kjent med Åveita og leirplassen, og andre steder utenfor nærmiljøet Utforske naturen gjennom alle årstider Få erfaring med spikking, saging og andre ulike typer verktøy Få forståelse for enkelte prosesser i naturen; dyr og mennesker Få kjennskap til menneskets livssyklus Opplive gode opplevelser året gjennom Ulike typer eksperimenter Få kjennskap til digitalt verktøy Bli bevisst miljøvern

ANTALL, ROM OG FORM

Dette fagområde handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Vi skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeidet med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning, og omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Barna skal oppleve å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger.

Alder	Dette jobber vi med i «Antall, rom og form»:
1-2 år	Gjenkjenne bumerket sitt Bli kjent med de ulike rommene på avdelingen, og med Eplekart og Tyttebæra Telle i leken, ved måltider, samlingsstund etc. Utforske bøker med tall og symboler Rydde og sortere Forstå noen motsetninger: tom-full, liten-stor Få erfaringer med benevnelse av form og farge i hverdagen Bli kjent med formene: sirkel, trekant og firkant
3-4 år	Lek med bokstaver, tall og ulike former Begynnende sortering og kategorisering etter form, farge og størrelse Lære navn og gjenkjenne ulike former Forstå ulike motsetninger: høy-lav, lang-kort etc.
5-6 år	Få kunnskap på matematiske begreper som vekt, mengde og mål Få forståelse for rekkefølge Kunne sortere og kategorisere Kunne orientere seg etter et enkelt kart Forstå gradbøying av adjektiver som f.eks. kort-kortere-kortest Tegne og klippe ut ulike former Bruke kroppen og sanser for utvikling av romforståelse Leke og eksperimentere med tall Bruke klokke i forhold til tidspunkt og varighet

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Dette fagområde er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn, og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Vi skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett. Vi skal samtale om og undre oss over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål slik at barna får anledning til selv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar.

Alder	Dette jobber vi med i «Etikk, religion og filosofi»:
1-2 år	Vise hverandre omsorg og være gode mot hverandre Lære å si hei/hade Lære å takke for maten Opplive ulike høytider og tradisjoner Opplive grunnleggende normer og verdier
3-4 år	Få begynnende kunnskap om hvordan og hvorfor vi feirer ulike høytider og tradisjoner Få forståelse for mangfold, likheter og ulikheter Lære å ha respekt for hverandre Toleranse Ha et kulturelt mangfold i barnehagen Lære å ta hensyn til hverandre, turtaking, konfliktløsning Kjennskap til ulike bordvers
5-6 år	Videreutvikle det de har begynt å lære i samspill med andre og empati Utvikle evnen til å stille spørsmål, undre seg, filosofere og ha gode samtaler Få kjennskap til ulike religioner og tradisjoner Utvikle toleranse og aksept for ulike kulturer og vårt mangfold

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnehagen skal bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer. Barnas medvirkning i hverdagslivet legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Vi skal bidra til kunnskap om og erfaringer med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna opplever tilhørighet til nærmiljøet. Gjennom fagområdet skal barna blant annet få kjennskap til kulturelt mangfold, ulike levevis, ulike familieformer, menneskerettighetene, samisk språk, kultur og tradisjon.

Alder	Dette jobber vi med i «Nærmiljø og samfunn»:
1-2 år	Bli trygg på barn og voksne på egen avdeling Bli trygg og kjent med innerrommet og uteområdet i barnehagen Små turer «utenfor gjerdet» Lære å vente på tur, dele med andre og ta hensyn til andre Delta i tradisjoner Avdelingene deltar i «Forut» - der vi blir kjent med andre barn fra andre land og kulturer Avdelingene har samisk uke, der vi får kjennskap til samisk levesett, flagg, fargebetydning, mat etc.
3-4 år	Delta i barnegrupper på tvers av avdelinger Lære at vi er forskjellige og har ulike behov Barns medvirkning til å bli kjent i eget miljø Gjenkjenne noen steder i byen vår Delta med barnegruppe ved aktuell boklesing i «Litteraturfestivalen» Menneskerettighetene
5-6 år	Lære om bakgrunnen for tradisjonene våre Lære om ulike kulturer og flagg Få mulighet til å lære om ulike yrkesgrupper Få forståelse for at Norge er en del av verden Bli kjent i nærmiljøet Delta på «Pegasus» Lære om lokal historie

PLANLEGGING

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Målet er et tilrettelagt tilbud i tråd med «Lov om barnehager» og «Rammeplan for barnehagen». For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon: der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, de skal jevnlig oppdatere seg faglig, være tydelige rollemodeller, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i nevnt lovverk. Planlegging av barnehagens mål og innhold baseres på kunnskap om barns utvikling, trivsel og læring. God planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet, og bidrar til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegrupper. Samtidig bidrar god planlegging til hensiktsmessig bruk av barnehagens menneskelige og materielle ressurser.

Årsplan utarbeides for hvert barnehageår og viser hvordan barnehagen i fellesskap vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold, samt de lokale tilpasningene til vår pedagogiske praksis. Den er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Ved siden av årsplanen utarbeides det periodeplaner ved den enkelte

avdelingen, som beskriver hvordan den enkelte avdelingen arbeider med ulike temaer, aktiviteter og prosjekter.

VURDERING

Vurderingsarbeidet skal sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Personalgruppa har felles refleksjoner og grupperefleksjoner over det pedagogiske arbeidet, som videre skal gi utgangspunkt for planlegging og gjennomføring. På bakgrunn av kunnskap om barns utvikling, deres behov, og hvert barns individuelle forutsetninger skal barnets trivsel og allsidig utvikling observeres og vurderes fortløpende. Foresatte skal ha anledning til å delta i vurderingsarbeidet og det er viktig med tilbakemeldinger: ved den daglige kontakten, på møter og ved å delta på brukerundersøkelser.

DOKUMENTASJON

Dokumentasjon skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle vår pedagogiske virksomhet. Vi skal gi informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen. Foruten uformelle samtaler synliggjør vi barnehagehverdagen ved bruk av Kidplan med ukebrev og bilder, korte innlegg på hjemmesiden, skriftlig informasjon og i noen anledninger ved foto på pc/tv-skjerm. Kvaliteten i det daglige samspillet mellom mennesker i barnehagen er en forutsetning for barns utvikling og læring. Observasjoner av enkeltbarn og barnegruppa, og samtaler med barn og foresatte er viktig bakgrunn for videre planlegging og dokumentasjon. Observasjon er grunnlag for refleksjoner, og for å vurdere om det som skjer eller oppnås stemmer med målene som er satt. I tillegg er det uformelle og formelle observasjoner av det enkelte barnet en dokumentasjon på barnets trivsel og utvikling.

FORELDREMEDVIRKNING

Barnehagen skal i nært samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg, lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jfr. Barnehageloven §1. Samarbeidet skal alltid ha barnets beste som mål. Det er foresatte og barnehagens personale som i fellesskap har ansvar for barnets trivsel og utvikling. Viktige ord som samarbeidet bør preges av er: respekt, anerkjennelse, informasjon, åpenhet og tillit. Vi ønsker at foresatte skal medvirke i barnas hverdag, og utveksling av informasjon og god dialog i hverdagen er derfor av stor betydning.

Ulike arenaer som barnehagen har for samarbeid og medvirkning er:

- Oppstartssamtale
- Hente- og bringesituasjoner
- Foreldresamtaler
- Foreldremøter
- Foreldreråd/Årsmøte
- Dugnader
- Mulighet for deltakelse i styret
- Foreldrefrokost/påskefrokost
- Luciafeiring

- Feiring av Grunnlovsdagen i forkant av 17. mai
- Piknik i etterkant av Nybuspelet
- Brukerundersøkelser. Barnehagen bruker Utdanningsdirektoratets brukerundersøkelse, som er en viktig plattform for foresatte for å gi tilbakemeldinger på ulike sider ved barnehagen.

Styret og representanter for foreldrerådet skal gi mulighet for å ivareta foresattes kontakt med barnehagen på en aktiv måte.

Styret skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. De skal bli forelagt saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, og for forholdet til foresatte.

Foreldrerådet består av tre representanter som velges av foresatte på foreldremøtet. De skal bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.

DET PSYKOSOSIALE BARNEHAGEMILJØET I NYBU BARNEHAGE

Det vil til enhver tid være viktig for oss å arbeide for at Nybu Barnehage skal ha et godt og trygt barnehagemiljø for hvert enkelt barn som til enhver tid går her, og samtidig ønsker vi det skal gjelde for foresatte, personalet og andre mennesker som kommer innom vår barnehage. I vår hverdag arbeider vi kontinuerlig med små episoder som: en som ikke får være med i leken, en som ikke får svar når de snakker til en annen, en som blir utelatt fra samtalen, en som får ryggen snudd mot seg, en som blir løpt i fra, en som må være hund hver gang det er rollelek, en som får en spade i hodet bevisst, en som blir dyttet, etc. I alle disse øyeblikkene skal vi i personalet være kompetente, varme, tydelige, tilstedeværende, kloke og samarbeidende voksne som **SER – HØRER – HANDLER** med et varmt hjerte og som gir god veiledning.

Hva mener personalet skal kjennetegne et trygt og godt psykososialt miljø i Nybu Barnehage:

- Trygge, omsorgsfulle, tilstedeværende og nærværende voksne
- Tydelige, lyttende, imøtekommende, åpne og inkluderende voksne
- Vi vil hverandre vel
- Varme blick og voksne som ser
- Gode veiledere
- Yrkesstolthet
- Lojalitet
- Kjærlighet!

HELE MEG

Det pedagogiske arbeidet som omfatter det psykososiale miljøet og det psykisk helsefremmende arbeidet i Nybu Barnehage har vi valgt å kalle «Hele meg». Dette er i utgangspunktet en tittel på en veiledningsbok som ble gitt ut i 2020, og som vi mener er treffende for temaer vi ønsker skal være grunnleggende pedagogisk arbeid i vår barnehage: følelser, sanser, hvem man er, hva man liker/ikke liker, seksualitet, grensesetting, gode/dårlige berøringer, å like/bli kjent med/trygg på kroppen sin, bestemme over sin egen kropp, likheter/ulikheter, språk/begreper, gode/dårlige hemmeligheter, gode/vonde følelser, mobbing, utestenging og inkludering.

Det handler om hvordan hele kroppen henger sammen, og om hvordan både det som er inni oss og det man ser gjør oss til et helt menneske. Det psykisk helsefremmende arbeidet vårt handler om at leken er livsviktig for barna, og vi ønsker at hvert enkelt barn skal stå støtt i seg selv på alle måter. I vår barnehagehverdag er det nettopp i det daglige samspillet at barns selvfølelse, sosial kompetanse og empati utvikles. Samtidig skal barna skape sin egen identitet og finne ut:

Hvem er JEG? Hvem er DU? Og hva er min plass i fellesskapet – VI?

Gjennom de ulike temaene vil vi arbeide for at barna skal oppleve å mestre sosial kompetanse: skaffe seg venner, løse konflikter, være omsorgsfulle mot hverandre og andre, være empatiske og oppleve at andre viser empati, vise respekt for hverandre og andre, oppleve at de er verdifulle, være trygge på seg selv, utvikle holdninger og tilegne seg ferdigheter og få kunnskap om seg selv og andre.

Arbeidet rundt det pedagogiske arbeidet vil ta utgangspunkt i ulike faglitteratur som: «Hele meg», «Hjerteprogrammet» og «Kroppen min eier jeg», samt ulike typer barnebøker.

Vi bruker også Stine Sofie Stiftelsen sin «barnehagepakke», der vi gjennom flere kurs over ett år har fått god kunnskap om overgrep og vold. Vi bruker «barnehagepakken» der det er mange gode innspill til hvordan vi kan arbeide med disse temaene med barn. Vi bruker temaene i ulike samlinger som er tilpasset barna på de ulike avdelingene våre, og barnesamtaler med de eldre barna. Temaene omfatter det som er skrevet tidligere her i første avsnitt. For personalet har vi jevnlig personalmøter gjennom året der vi følger opp vårt årshjul rundt temaet, øker bevisstheten vår gjennom ulike refleksjonsoppgaver og ser på de ulike pliktene vi har som barnehagepersonal og enkeltmennesker.

